

Handläggare
Clas Cederlid
Telefon: 0850823326

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2018-11-22

Stockholmsenkäten 2018

Resultat för Hägersten-Liljeholmen

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger rapporten till handlingarna.

Sammanfattning

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en stadsövergripande undersökning om ungdomars levnadsvillkor som bland annat omfattar frågor om alkohol-, narkotika- och tobaksvanor, kriminalitet, trygghet samt psykisk hälsa. Enkäten genomfördes under våren 2018 i grundskolans årskurs 9 och i gymnasiet år 2 under lektionstid. Svaren baseras på ungdomar som bor i stadsdelsområdet Hägersten-Liljeholmen oavsett var de går i skolan.

I årets mätning ser förvaltningen flera positiva trender för Hägersten-Liljeholmen men även utvecklingsområden. Stadsdelsområdet har över tid en positiv utveckling när det gäller tobak, alkohol och brottslighet. Årets mätning visar att andelen ungdomar som har använt narkotika ökar, flickors psykiska hälsa har försämrats och andelen pojkar som spelar om pengar ökar.

I samverkan med övriga aktörer i stadsdelsområdet kan det preventiva och behandlande arbetet fortgå och utvecklas ytterligare i linje med Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021.

Arbetet med ungdomar som använder narkotika, flickors psykiska hälsa och pojkars spel om pengar behöver prioriteras och stadsdelsförvaltningen kommer att göra fördjupade analyser i de områden där behov av konkreta åtgärder för att vända negativa resultat och trender finns.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhällsplanering. De fackliga organisationerna informerades vid samverkansgrupp den 6 november 2018.

Bakgrund

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en stadsövergripande undersökning om ungdomars levnadsvillkor som bland annat omfattar frågor om alkohol-, narkotika- och tobaksvanor, kriminalitet, trygghet samt psykisk hälsa. Enkäten genomfördes under våren 2018 i grundskolans årskurs 9 och i gymnasiet år 2. Det huvudsakliga syftet med Stockholmsenkäten är att kartlägga och följa utvecklingen över tid. Resultaten ska ligga till grund för stadens arbete med unga och fungera som underlag för forskning och kunskapsutveckling på såväl stadsövergripande nivå som stadsdelsområdesnivå.

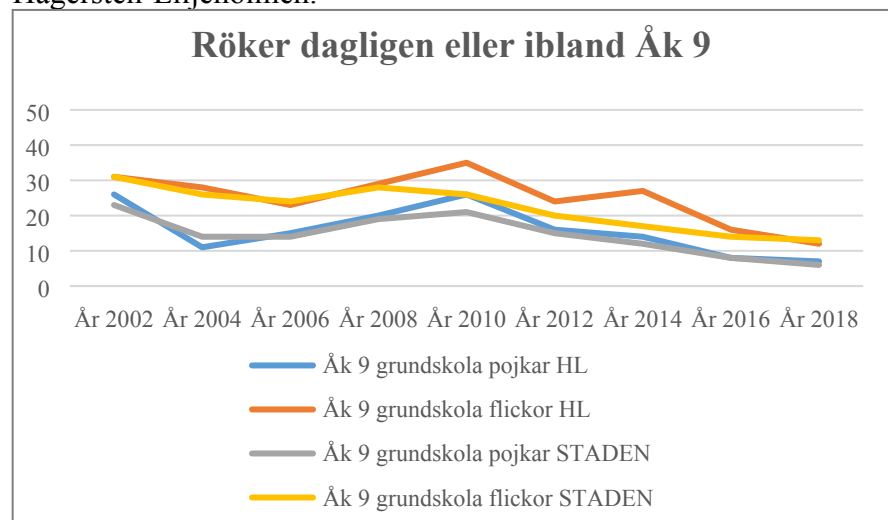
Kommunala skolor är ålagda att medverka i undersökningen och fristående skolor deltar frivilligt. I årets enkät besvarade 643 elever boende i Hägersten-Liljeholmen enkäten.

Urval av Hägersten-Liljeholmens resultat 2018

Droger och spel

Tobak

Rökning minskar generellt över tid bland ungdomarna i Hägersten Liljeholmen. Flickor röker i högre utsträckning än pojkar, medan pojkar snusar betydligt mer än flickor vilket även är fallet i Hägersten-Liljeholmen.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Diagram 1. Andel ungdomar i åk 9 som röker dagligen eller ibland.

I årets mätning ligger pojkar och flickor i åk 9 i Hägersten-Liljeholmen på genomsnittet för Stockholms stad vad gäller att röka och att snusa. Flickor i Hägersten-Liljeholmen som går i år 2 på gymnasiet röker däremot mer än snittet i staden. Trenden att färre ungdomar röker är ändå tydlig bland både flickor och pojkar i åk 9 och år 2, lokalt och i staden som helhet. En stor andel (80 %) av de elever som röker i år 2 på gymnasiet uppger att de själva köper cigaretter i butik eller kiosk.

Alkohol

Alkoholkonsumtionen bland unga minskar generellt över tid och ligger på rekordlåga nivåer stadsövergripande.

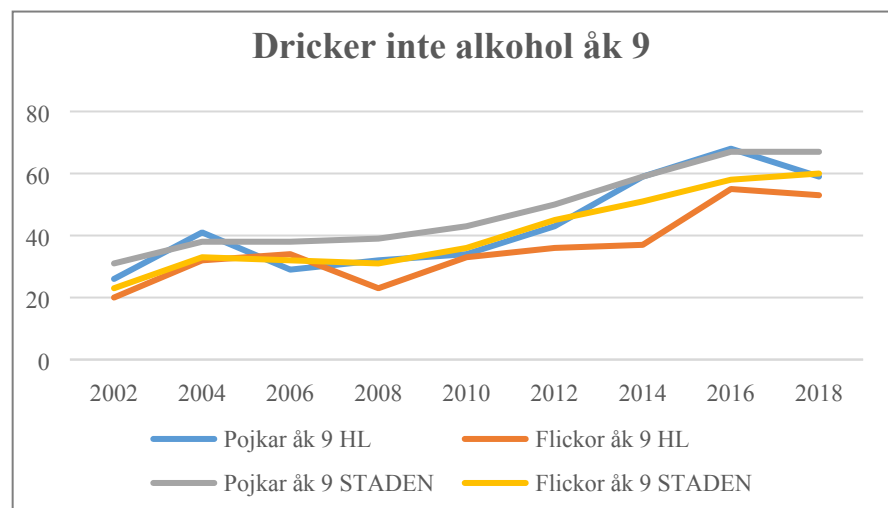

Diagram 2. Andel ungdomar i åk 9 som inte dricker alkohol.

Alkoholkonsumtionen, både mätt i årlig konsumtion av ren alkohol samt i fråga om berusningsdrickande, följer ett tydligt socioekonomiskt mönster och är betydligt vanligare i innerstadsstadsdelarna samt i närförorterna jämfört med ytterstaden.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

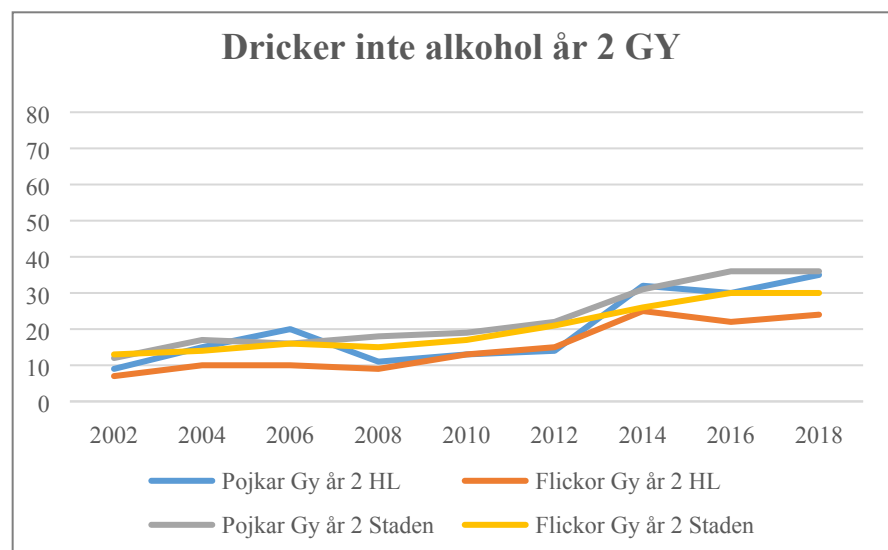
Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Dricker inte alkohol	Pojke År 2 Gy	Flicka År 2 Gy
Rinkeby-Kista	70	67
Skärholmen	51	50
Spånga-Tensta	46	41
Skarpnäck	38	36
Farsta	37	36
Hässelby-Vällingby	40	33
STADEN	36	30
Enskede-Årsta-Vantör	43	28
Kungsholmen	24	26
Bromma	32	25
Hägersten-Liljeholmen	36	24
Älvsjö	17	23
Norrmalm	28	19
Södermalm	24	18
Östermalm	25	16

Tabell 1. Andel ungdomar i år 2 i gymnasiet som inte dricker alkohol. Sorterat utifrån flickors svar. Innerstadsdelarna är gråskrafferade. Hägersten-Liljeholmen är blåskrafferad.

Sett över tid uppger fler och fler ungdomar i Hägersten Liljeholmen att de avstår från alkohol. Även andelen ungdomar som uppger att de storkonsumerar alkohol¹ minskar både i stadsdelsområdet och i staden, sett över tid. Årets undersökning visar på en ökning inom båda områdena jämfört med 2016.

I de flesta stadsdelsområden är det fler pojkar än flickor som uppger att de inte dricker alkohol, och det gäller även Hägersten Liljeholmen.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
 Box 490
 129 04 Hägersten
 Växel 08-508 220 00
 Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se
 stockholm.se

¹ Storkonsument – konsumerar minst en gång i månaden alkohol motsvarande 18 cl sprit (en halv kvarting) eller en helflaska vin eller fyra stora flaskor stark cider/läsk eller fyra burkar starköl eller sex burkar folköl.

Diagram 3. Andel ungdomar i år 2 i gymnasiet som inte dricker alkohol.

Narkotika

Till skillnad från alkohol- och tobaksanvändandet så är den stadsövergripande trenden för narkotikaanvändandet ökande över tid. Det gäller både för ungdomar i åk 9 och i år 2. Även här syns ett tydligt mönster där ungdomar i de socioekonomiskt starka stadsdelsområdena prövar narkotika i större utsträckning än i ytterstaden. Ungdomarna i år 2 på gymnasiet som bor i Hägersten Liljeholmen sticker ut i årets undersökning genom att ha använt narkotika någon gång i högre utsträckning än andra stadsdelsområden.

Någon gång använt narkotika	Pojke År 2 GY	Flicka År 2 Gy
Spånga-Tensta	14	8
Rinkeby-Kista	15	10
Skärholmen	17	14
Hässelby-Vällingby	19	20
Bromma	25	24
Enskede-Årsta-Vantör	25	28
Norrmalm	30	37
Östermalm	30	39
Älvsjö	30	27
STADEN	30	25
Kungsholmen	35	25
Skarpnäck	35	28
Farsta	38	13
Södermalm	42	28

Tabell 2. Andel ungdomar i åk 2 i gymnasiet som någon gång har använt narkotika. Innerstadsstadsdelarna är gråskrafferade. Hägersten-Liljeholmen är blåskrafferad. Sorterat utifrån pojkars svar.

Hägersten-Liljeholmen ligger över snittet i staden även för elever som använt narkotika minst en gång de senaste fyra veckorna. I årskurs 9 uppger 9 procent av pojkarna och 6 procent av flickorna att de använt narkotika minst en gång de senaste fyra veckorna. Samma tendens syns bland gymnasielever i år 2.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
 Box 490
 129 04 Hägersten
 Växel 08-508 220 00
 Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se
 stockholm.se

Spel

Pojkar i åk 9 och år 2 på gymnasiet i Hägersten-Liljeholmen ligger över snittet i staden när det gäller spel om pengar. I åk 9 svarar 19 procent (Stockholms stad 16 %) och år 2 på gymnasiet 25 procent (Stockholms stad 20 %) att de någon gång under de senaste 12 månaderna köpt lotter eller satsat pengar på spel. Även andelen

pojkar som upplever problem med sitt spelande ligger över snittet i staden.

Elever som upplevt problem av sitt spelande (de senaste 12 månaderna)- (bland de som spelat de senaste 12 månaderna)	Pojke ÅK 9	Flicka ÅK 9
Norrmalm	14	<7 svarande
Bromma	24	0
Enskede-Årsta-Vantör	25	13
Farsta	27	<7 svarande
Älvsjö	29	<7 svarande
Hässelby-Vällingby	31	15
Södermalm	31	16
Östermalm	33	20
Skarpnäck	33	<7 svarande
STADEN	33	10
Kungsholmen	36	<7 svarande
Spånga-Tensta	38	0
Hägersten-Liljeholmen	44	0
Skärholmen	48	25
Rinkeby-Kista	50	18

Tabell 3. Andel ungdomar i åk 9 i grundskolan som upplevt problem av sitt spelande (de senaste 12 månaderna)- bland de som spelat de senaste 12 månaderna. Innerstadsstadsdelarna är gråskrafferade. Hägersten-Liljeholmen är blåskrafferad. Sorterat utifrån pojkars svar.

Elever som upplevt problem av sitt spelande (de senaste 12 månaderna)- (bland de som spelat de senaste 12 månaderna)	Pojke År 2 GY	Flicka År 2 GY
Älvsjö	10	<7 svarande
Norrmalm	14	<7 svarande
Bromma	16	0
Kungsholmen	23	<7 svarande
Hässelby-Vällingby	27	11
Enskede-Årsta-Vantör	27	29
STADEN	27	6
Södermalm	30	<7 svarande
Östermalm	31	<7 svarande
Hägersten-Liljeholmen	31	0
Rinkeby-Kista	36	<7 svarande
Farsta	38	<7 svarande
Skärholmen	44	<7 svarande
Spånga-Tensta	50	<7 svarande
Skarpnäck	<7 svarande	<7 svarande

Tabell 4. Andel ungdomar i år 2 på gymnasiet som upplevt problem av sitt spelande (de senaste 12 månaderna)- bland de som spelat de senaste 12 månaderna. Innerstadsstadsdelarna är gråskrafferade. Hägersten-Liljeholmen är blåskrafferad. Sorterat utifrån pojkars svar.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
 Box 490
 129 04 Hägersten
 Växel 08-508 220 00
 Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se
 stockholm.se

Brott och utsatthet för brott

Brott

Stadsövergripande syns en nedgång över tid i de flesta brottskategorierna. Pojkar är genomgående överrepresenterade vid de allvarigare brotten. Fördelningen över staden när det gäller brott, i synnerhet allvarigare brott, är generellt den motsatta till

användningen av alkohol, narkotika och tobak. Ytterstaden rapporterar högre nivåer än innerstaden när det gäller brottslighet.

Här sticker Hägersten Liljeholmen ut genom att pojkar i årskurs 9 ligger över snittet i staden när det gäller klotter, stöld eller snatteri och allvarliga egendomsbrott. Stadsdelsområdets ungdomar följer alltså inte det socioekonomiska mönstret gällande brottslighet.

Allvarligt egendomsbrott (fråga 75d,e,q)	Pojke ÅK 9	Flicka ÅK 9
Bromma	2	2
Östermalm	2	0
Södermalm	4	0
Älvsjö	4	0
Hässelby-Vällingby	5	1
Norrmalm	5	0
Spånga-Tensta	6	3
Kungsholmen	7	2
Farsta	7	4
STADEN	7	2
Enskede-Årsta-Vantör	8	3
Hägersten-Liljeholmen	8	1
Skarpnäck	11	1
Rinkeby-Kista	18	6
Skärholmen	24	8

Tabell 5. Andel ungdomar i åk 9 i grundskolan som har begått allvarligt egendomsbrott.

I Hägersten Liljeholmen uppger också en större andel både flickor och pojkar i åk 9 att de har snattat eller stulit och använt hot eller våld än snittet i staden. Ungdomar i Hägersten-Liljeholmen bär också vapen (t ex kniv eller knogjärn) i något högre utsträckning än snittet i staden. Samtidigt följer stadsdelsområdet stadens utveckling och trenden är att brottsligheten generellt går ner över tid.

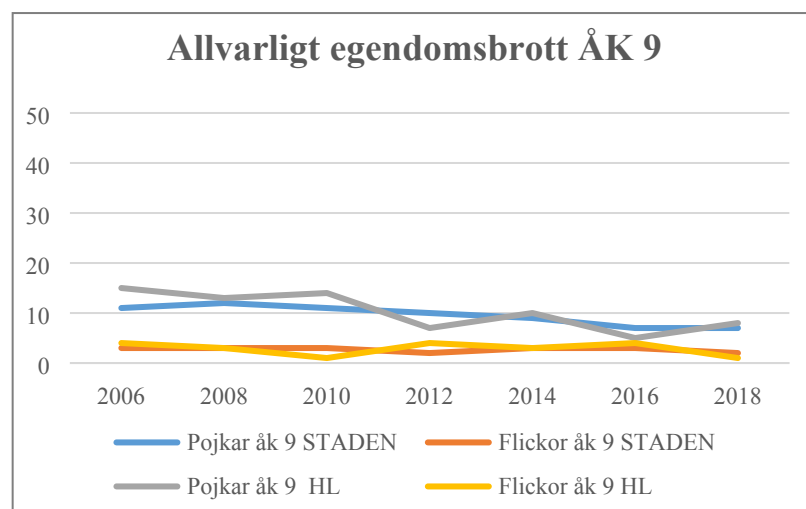

Diagram 4. Andel ungdomar i åk 9 som har begått allvarligt egendomsbrott.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
 Box 490
 129 04 Hägersten
 Växel 08-508 220 00
 Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se
 stockholm.se

Trygghet

En majoritet av stadens unga rapporterar att de känner sig ganska eller mycket trygga. Även om den upplevda otryggheten har ökat något sedan 2014 syns inte någon dramatisk ökning över hela mätperioden. Pojkar rapporterar genomgående betydligt högre grad av upplevd trygghet i det egna bostadsområdet, jämfört med flickor. Pojkar och flickor i åk 9 och år 2, boendes i Hägersten-Liljeholmen känner sig mer trygga i sitt bostadsområde än vad snittet i staden gör.

Elever som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i området	Pojke År 2 GY	Flicka År 2 Gy
Älvsjö	76	84
Norrmalm	93	78
Kungsholmen	94	76
Östermalm	95	75
Bromma	92	71
Södermalm	85	71
Hägersten-Liljeholmen	92	70
Enskede-Årsta-Vantör	78	69
Rinkeby-Kista	61	66
STADEN	84	66
Farsta	77	63
Skarpnäck	89	61
Hässelby-Vällingby	83	52
Skärholmen	68	50
Spånga-Tensta	68	47

Tabell 6. Elever som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i området. Sorterat utifrån pojkars svar.

Psykisk ohälsa

På den stadsövergripande nivån syns en viss tendens till försämrad psykisk hälsa bland flickor sedan mätningarna startade 2010 fram till årets mätning. När det gäller den psykiska hälsan finns inget tydligt mönster över staden utan den är jämnare fördelad över de 14 stadsdelsområdena. Istället uppger flickor, oavsett årskurs och stadsdelsområde, en betydligt högre grad av psykisk ohälsa än pojkar.

På den stadsövergripande nivån syns en viss tendens till försämrad psykisk hälsa bland flickor sedan mätningarna startade 2010 fram till årets mätning. När det gäller den psykiska hälsan finns inget tydligt mönster över staden utan den är jämnare fördelad över de 14 stadsdelsområdena. Istället uppger flickor, oavsett årskurs och stadsdelsområde, en betydligt högre grad av psykisk ohälsa än pojkar.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
 Box 490
 129 04 Hägersten
 Växel 08-508 220 00
 Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se
 stockholm.se

I Hägersten-Liljeholmen mår pojkarna i åk 2 på gymnasiet bättre än snittet i staden. När det gäller flickor, speciellt i år 2 på gymnasiet,

så finns det några indikatorer som sticker ut på ett negativt sätt. Endast 36 procent av flickorna uppger att de är nöjda med sitt utseende, 55 procent av flickorna uppger att de ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför och 67 procent har svårt att somna. Hägersten Liljeholmen ligger över snittet för staden som helhet inom alla dessa områden.

ELEVER SOM OFTA KÄNNERS SIG LEDSNA OCH DEPPIGA UTAN ATT VETA VARFÖR	Pojke År 2 GY	Flicka År 2 Gy
Spånga-Tensta	19	32
Skarpnäck	31	33
Bromma	15	38
Farsta	21	39
Enskede-Årsta-Vantör	21	41
STADEN	22	44
Skärholmen	31	45
Rinkeby-Kista	26	46
Norrmalm	16	46
Älvsjö	22	47
Hässelby-Vällingby	24	48
Kungsholmen	21	48
Östermalm	20	49
Södermalm	26	49
Hägersten-Liljeholmen	23	55

Tabell 7. Elever i år 2 gymnasiet som känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför. Sorterat på flickornas svar.

Skola, fritid och föräldrar

Ungdomar i Hägersten Liljeholmen trivs i hög utsträckning i skolan. De deltar i ledarledda fritidsaktiviteter eller träning i ungefär samma utsträckning som övriga elever i staden. Flickor deltar i ledarledda fritidsaktiviteter i betydligt högre utsträckning än pojkar, både i Hägersten Liljeholmen och i staden som helhet.

När det gäller föräldrars attityd till alkohol skiljer det sig i vissa grupper i Hägersten Liljeholmen i jämförelse med snittet i staden. I både årskurs 9 och år 2 på gymnasiet uppger ungdomarna i större utsträckning än i snittet i staden att de blir bjudna på alkohol av sina föräldrar och att de får dricka alkohol för sina föräldrar.

Synpunkter och förslag

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
 Box 490
 129 04 Hägersten
 Växel 08-508 220 00
 Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se
 stockholm.se

Stockholmsenkäten visar positiva trender inom flera områden sett över tiden, men 2018 års resultat pekar på försämringar på flera områden för Hägersten Liljeholmen. I samverkan med övriga aktörer i stadsdelsområdet ska det preventiva och behandlande arbetet fortgå och utvecklas ytterligare i linje med Stockholms stads

program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021.

Arbetet med ungdomar som använder narkotika, flickors psykiska hälsa och pojkars spel om pengar ska prioriteras och förvaltningen kommer att göra fördjupade analyser i de områden där vi ser behov för att kunna tillsätta konkreta åtgärder för att vända negativa resultat och trender. Hägersten-Liljeholmen är ett stadsdelsområde som blir allt starkare socioekonomiskt, vilket avspeglar sig i stockholmsenkäten. Goda socioekonomiska förutsättningar medför generellt en ökad grad av skyddsfaktorer.

I tobaks- och alkoholkonsumtionen syns en minskning över tid både inom staden som helhet och i Hägersten-Liljeholmen. Det finns flera tänkbara förklaringar till den positiva trenden. Det kan bland annat handla om en hälsotrend på samhälls nivå men även på det omfattande preventiva arbetet som sker från staden och på lokal nivå i Hägersten-Liljeholmen. Förvaltningen anser att det är viktigt att fortsätta förebygga och utveckla det lokala preventiva arbetet där en viktig del är tillsynen av tobaks- och folkölsförsäljning.

När det gäller narkotika har Hägersten-Liljeholmen haft en negativ utveckling sedan mätningen 2016 och även trenden över tid är negativ. Stadsdelsförvaltningen ser allvarligt på detta men kan samtidigt inte se några samverkande riskfaktorer när det gäller övriga frågor i Stockholmsenkäten (med viss reservation för allvarliga egendomsbrott). En djupare analys behöver göras för att se vilka mönster som går att urskilja och om det finns några ytterligare riskfaktorer. Det breda och förebyggande arbetet mot narkotika bedrivs framförallt genom skolprogram. Programmen är ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningen och skolorna, i syfte att involvera föräldrarna. Tyvärr är det svårt att få föräldrarna att delta i programmen. Programmen, som riktar sig till ungdomar som går i skolan i stadsdelsområdet och deras föräldrar, når inte alltid de ungdomar som bor inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde. Det preventiva arbetet i samverkan med skolorna och med andra stadsdelsförvaltningar behöver därför fortsätta att utvecklas.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Spel om pengar är ett annat oroväckande område i Stockholmsenkäten. Den 1 januari 2018 utökades ansvaret för kommuner och förvaltningar att förebygga, motverka och bistå med insatser vid spelmissbruk. Frågan är relativt ny för stadsdelsförvaltningen och rutiner för hanteringen av frågan behöver utarbetas. Förvaltningen behöver fortsätta att undersöka

detta närmare med utgångspunkt i Stockholms stads ANDT-program.

När det gäller brottslighet ser stadsdelsförvaltningen att andelen allvarliga egendomsbrott ökat något bland pojkar i år två på gymnasiet. Orsaken till att Hägersten-Liljeholmen ligger något över snittet i vissa brottskategorier behöver undersökas noggrannare bland annat för att se om det finns något samband mellan allvarliga egendomsbrott och övriga frågor i Stockholmsenkäten.

En fortsatt negativ utveckling syns bland unga beträffande psykisk hälsa. Särskilt flickors psykiska hälsa är oroväckande. Förvaltningen har sedan tidigare uppmärksammat problematiken kring flickors psykiska hälsa och ser det som ett prioriterat område. Förvaltningen fortsätter att i samverkan med övriga aktörer i stadsdelsområdet utveckla arbetet med att förbättra den psykiska hälsan bland flickor, bland annat genom enheten Ung fritid.

Förvaltningen ser att det är viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv att analysera frågorna vidare och motverka att det förstärker negativa könsmonster.

Stockholmsenkäten är ett av flera verktyg för att skapa underlag för forskning och utveckling av det förebyggande och behandlande arbetet från olika aktörer. Förvaltningen ser HBTQ frågorna som ett utvecklingsområde i Stockholmsenkäten. ”Annan könstillhörighet” har lagts till 2018 men enkäten följer fortfarande heteronormen i hög utsträckning.

Anders Carstorp
Titel

Linda Palo
Titel

Bilagor

Presentationsmaterial och resultat från årets undersökning finns på webben:

<http://www.stockholm.se/stockholmsenkaten>

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, stadsdelsdirektör	2018-11-06
Linda Palo, avdelningschef	2018-11-06